

10. Кройтор В.А. Шляхи усунення та подолання прогалин у законодавстві / В.А. Кройтор, Ю.І. Матат // Право і безпека. – 2010. – № 2 (34). – С. 180–184.

11. Косович В. Судова практика як засіб подолання недоліків нормативно-правових актів України / В. Косович // Вісник Львівського університету. – 2016. – Вип. 62. – С. 14–22.

Наливайко Олег Іванович

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету

Бруй Олександр Володимирович

слухач магістратури Навчально-наукового інституту
заочного навчання та підвищення кваліфікації

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОТВОРЧОСТІ В УКРАЇНІ

Серед численних теоретико-правових проблем держави й права, що потребують переосмислення, важливе місце посідає питання вдосконалення правотворчої діяльності в Україні. Метою даного дослідження є висвітлення основних шляхів вдосконалення правотворчої діяльності в Україні.

Наукові дослідження правотворчої діяльності, що є основним засобом формування норм права, здійснено у наукових працях відомих зарубіжних та вітчизняних вчених. Значні наукові доробки таких вчених, як С. Алексєєв, А. Венгеров, Ж. Дзейко, Т. Дідич, А. Піголкін, О. Скакун, відображають теоретико-правові, процесуальні, суб'єктні складові формування норм національного права.

Насамперед необхідно зазначити, що в сучасній юридичній науці відсутній єдиний підхід до визначення поняття правотворчості. Одні вчені визначають правотворчість як форму державної діяльності, яка спрямована на створення норм права. Інші розглядають правотворчість не тільки як діяльність по створенню правових норм, а й як процес, який включає в себе виявлення потреб у нормативно-правовому регулюванні суспільних відносин, а потім створення на основі виявлених потреб нових правових норм або їх зміна чи відміна. Як відомо, результатом правотворчості є правова норма, функціональним призначенням якої є врегулювання суспільних відносин.

С. Лисенков визначає правотворчість як форму владної діяльності народу, органів держави, їхніх посадових осіб, органів місцевого самоврядування або інших суб'єктів. Схоже розуміння відображено у працях О. Чаплук, де національна правотворчість розглядається як діяльність спеціально уповно-

важених суб'єктів [1, с. 70].

У працях українських науковців правотворчість часто розглядається як один із етапів правотворення. Такої думки дотримуються О. Скакун, В. Копейчиков, В. Ковальський та І. Козінцев. Так, О. Скакун обґрунтовує свою позицію тим, що правотворенням є усі форми і засоби виникнення, розвитку та зміни права, у тому числі й правотворчість. А головною відмінністю правотворчості від правотворення, на її думку, є те, що творчість права здійснюється державними органами або з їх санкції, дозволу [1, с. 71].

Отже, з огляду на вищезазначене, під правотворчістю можна розуміти етап правотворення, який полягає у діяльності спеціально уповноважених суб'єктів зі встановлення, зміни чи скасування правових норм, виражений у підготовці та прийнятті нормативно-правових актів.

Як і будь-яка діяльність, правотворча має багато недоліків, про які говорять О. Ющик, К. Победоносцев, А. Ришелюк та інші. Вони виокремлюють різні аспекти, що впливають на процес формування норм права в Україні. Так, наприклад, на думку О. Ющика, загальними недоліками здійснення правотворчого процесу є недостатня правова врегульованість правотворчої діяльності, низький рівень правової культури організації й техніки правотворчості, відсутність системного управління правотворчим процесом [2, с. 91]. А. Ришелюк вважає, що основним недоліком сучасного законодавства є поспішність під час прийняття рішення про розробку проекту юридичного документа, недосконалість його змісту тощо [3, с. 35].

Враховуючи складність та об'ємність процесу формування норм права, необхідно виокремити такі основні шляхи вдосконалення правотворчості в Україні:

1. Вдосконалення кадрового забезпечення, яке полягає у наявності належних суб'єктів у процесі правотворення в цілому, а також інтелектуальних здібностей, професіоналізму, належного рівня правової культури й правосвідомості, якими має володіти особа, що здійснює правотворчу діяльність. Саме від цих професійних здібностей залежить досягнення результату у вигляді дієвої норми права.

2. Вдосконалення організаційного забезпечення, що складається з комплексу дій, спрямованих на інформаційне, матеріально-технічне забезпечення здійснення правотворчості. Процес формування норм права потребує значних зусиль з боку кадрового складу та залежить від своєчасного, повного та оптимального забезпечення інформаційними технологіями, а також належним рівнем фінансового забезпечення.

3. Вдосконалення правової регламентації. Будь-яка змістовна зміна процесу правотворення викликає необхідність їх закріплення на правовому рівні, тому залежно від цього постає необхідність постійного моніторингу та виявлення потреби правового регулювання певних суспільних відносин матеріального та процесуального характеру, що визначають зміст правотворчості.

4. Вдосконалення прогнозування та планування правотворчості. У нау-

ковій літературі неодноразово звертається увага окремих науковців на інститу прогнозування та планування формування норм національного права. У загальному значенні під прогнозуванням розуміють систематичне дослідження, що безперервно проводиться з метою отримання науково обґрунтованої інформації про майбутній стан, основні напрями, стадії й часові параметри розвитку держави й права [3, с. 38].

Розробка прогнозів та планів правотворчих робіт насамперед включає залучення до прогнозування фахівців, здатних адекватно з урахуванням достовірних, науково обґрунтованих знань та з визначенням перспектив розвитку отримати оптимальні та об'єктивні результати прогнозів; здійснення належного фінансового та організаційного забезпечення; належне використання суб'єктами правотворчості результатів прогнозу для розробки обґрунтованих планів правотворчих робіт.

Таким, чином, можна зробити висновок, що виокремлені шляхи вдосконалення правотворчого процесу мають цілеспрямований та ґрунтовний характер. Зазначений перелік шляхів вдосконалення не є виключним, постійний розвиток суспільства потребуватиме нових засобів формування норм права, що слугуватиме для виокремлення нових шляхів правотворчого процесу.

Література

1. Цись С. С. Доктринальні засади правотворчості: проблеми наукового розуміння / С. С. Цись // Часопис Київського ун-ту права. – 2015. – № 1. – С. 69–72.
2. Ющик О. Г. До питання методології пізнання законодавчого процесу в Україні / О. Г. Ющик // Право України. – 2009. – № 10. – С. 89–95.
3. Чаплук О.І. Шляхи вдосконалення національної та міжнародної правотворчості: теоретико-практична необхідність сучасності / О.І. Чаплук // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.), В. М. Дрьомін (заст. голов. ред.) Ю. П. Аленін [та ін.]. – Одеса : Юрид. літ, 2014. – Вип. 72. – С. 34–40.

Наливайко Олег Іванович

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін;

Василенко Юлія Віталіївна

студентка юридичного акультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРАВОВИЙ ВПЛИВ НА СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ

Сучасна українська політико-правова наука перебуває в такому становищі, коли потреба в розробленні її основоположних світоглядних засад, її категоріального апарату, її філософсько-методологічних принципів стає не тільки дедалі гострішою, але й неминучою. У цих умовах відчувається потреба в оновленні звичного категоріального апарату, теоретико-